

Roman Tolpezhnikov

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Economics and Law
Mariupol State University (Kyiv)*

Tetiana Tolpezhnikova

*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Management and Finance,
Educational and Research Institute of Management
Mariupol State University (Kyiv)*

Толпежніков Р.О.

*д.е.н., доцент, декан економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету (Київ)*

Толпежнікова Т.Г.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту та фінансів
Навчально-наукового інституту управління
Маріупольського державного університету (Київ)*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-123>

MODERN TRANSFORMATIONS OF PROACTIVE FINANCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATION

СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОАКТИВНОГО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

В сучасних умовах господарювання особливо гостро стоїть питання обґрунтування захисту економічних інтересів українських підприємств в умовах ведення глобального бізнесу, а також прийнятих рішень, які пов'язані із їх фінансово-господарською діяльністю. Підприємства України змушені адаптуватися до підвищення рівня економіко-політичних та військових загроз та зростання конкурентної боротьби у національному масштабі та у світовому вимірі, шукати адекватні рішення загрозам, що виникають у процесі господарської діяльності. Відтак, проблема забезпечення фінансово-економічного розвитку та безпеки підприємства набуває актуального характеру, оскільки класична методологічна позиція, що регламентує економічні відносини підприємства і ринку, обмежуються рекомендаціями загального характеру активної і пасивної адаптації господарських процесів промислового підприємства на економічні загрози, тому запорукою сталого розвитку підприємства є розробка ефективної системи проактивного забезпечення економічної розвитку підприємства. Система фінансово-економічної розвитку, на нашу думку, повинна складатись з наступних компонентів: взаємозв'язок чітко визначених цілей і завдань кожного рівня управління; методологічних підходів до забезпечення визначених цілей і завдань кожного рівня управління; сукупністю індикаторів досягнення в реалізації сукупного потенціалу – підґрунтя фінансово-економічної безпеки; організаційного забезпечення; комунікаційного забезпечення [1].

Усі вище перелічені елементи управління фінансово-економічної безпеки в сукупності утворюють механізм управління. Як і кожна керуюча система, система управління безпекою передбачає наявність певного об'єкта управління. При побудові загальної системи управління його об'єктом є фінансова діяльність підприємства. Отже, враховуючи вищезазначене виникає потреба у створенні концептуальних засад управління фінансово-економічною безпекою. Сутність

концепції полягає у досягненні довгострокового стану захищеності розвитку підприємства завдяки підвищенню рівня фінансової та економічної безпеки в системі реалізації сукупного потенціалу підприємства на основі проактивної логіки управління процесами створення економічної цінності.

Мета управління полягає в захисті фінансово-економічних інтересів підприємства від різного виду загроз і небезпек та забезпеченні належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства з метою забезпечення стратегії розвитку сукупного потенціалу. Реалізація мети управління фінансово-економічною безпекою підприємства можлива за умови виконання ряду завдань [2]. Узагальнено концептуальні засади управління процесами забезпечення фінансово-економічної діяльності представлені на рис. 1.

За зростаючою необхідністю створення системи фінансово-економічної безпеки нового типу приховано декілька рушійних сил: наявність гібридних нечітко визначених загроз; криза глобалізаційних процесів в сучасному економічному просторі. Результатом стає посилювання цінових воєн, протекціоністських заходів та обмеження доступу до ресурсів. Все це означає, що бізнес-середовище, що породило в двадцятому столітті велику частину стратегічних і менеджерських підходів, потребує нових підходів до забезпечення безпеки, осмислених у відповідності до викликів сучасності.

У сучасному світі персоналу слід приділяти більше уваги проактивним підходам до забезпечення безпеки реалізації сукупного потенціалу промислового підприємства, а як слідство до реалізації проактивних процесів забезпечення фінансово-економічної безпеки з метою підвищення рівня сукупного потенціалу підприємства.

Щоб досягати стратегічного результату – зростання ринкової капіталізації, підприємства повинні мати набір стратегічних, оперативних і організаційних характеристик, які дозволять досягати відповідного рівня сукупного потенціалу підприємства та створювати новий рівень можливостей.

Проактивна стратегія – це послідовність дій керівництва, пов'язаний з розробкою системи захисту такого типу, в якій створення бізнес-пропозиції нового типу формує безпечне середовище з відсутністю загроз, оскільки підприємство знаходиться у тимчасовому вимірі власного безконкурентного середовища. Проактивні дії – кроки по забезпеченню фінансово-економічної безпеки за результатом усвідомлення проблеми – дослідження ситуації – формулювання проблеми – WV-модель вирішення проблеми. В рамках концепції проактивного забезпечення фінансово-економічної безпеки вирішується завдання виявлення змістовних чинників безпеки з проактивним типом управління процесами забезпечення сукупного потенціалу.

Головна відмінність концепції проактивного забезпечення фінансово-економічного розвитку полягає у підпорядкуванні своїх дій іншій стратегічній логіці – проактивній поведінці у всіх сферах діяльності, що забезпечує здатність формувати процеси забезпечення фінансово-економічної діяльності, що припускає розширення рефлексивно-аксіологічного поля фінансово-економічної безпеки за межі фінансово-економічної сталості за допомогою проактивної організації середовища, спрямованої на формування певного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах гібридних економічних загроз до програмного сукупного потенціалу підприємства, а отже дозволяє створити умови до формування проактивної стратегії промислового підприємства в адаптаційному середовищі. А отже, під загрозою фінансово-економічній безпеці слід розуміти потенційні або реальні дії фізичних чи юридичних осіб, що порушують стан реалізації сукупного потенціалу підприємства на рівнях зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства.

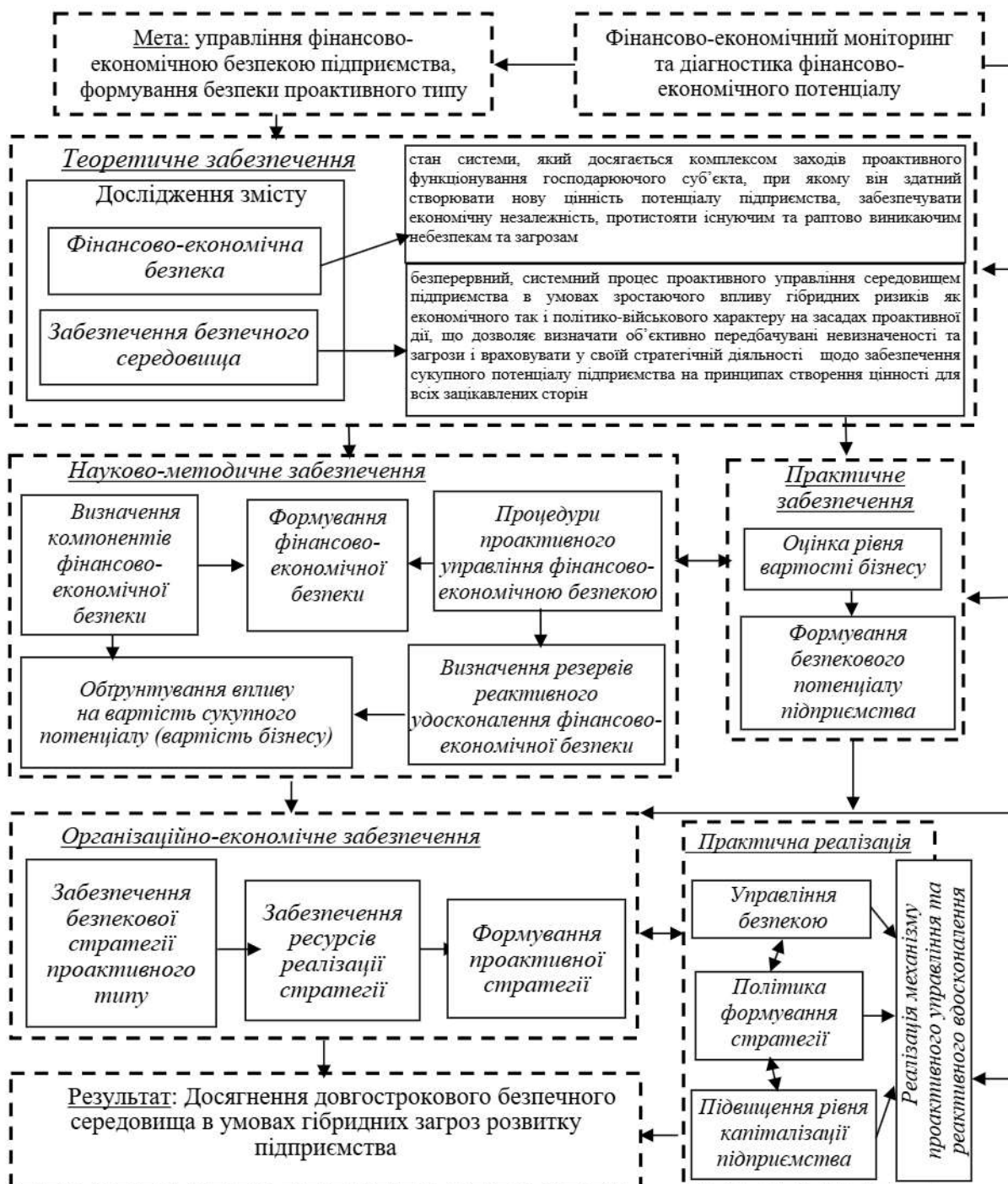

Рис. 1. Концепція проактивного управління процесами забезпечення фінансово-економічною безпекою промислового підприємства

Джерело: [3]

Таким чином, запропоновано адаптацію принципів проактивного та реактивного удосконалення в системі управління розвитком підприємства на основі фінансово-економічної безпеки. Визначені критеріальні ознаки безпеки економічної діяльності: зниження вартості бізнесу; появу нових конкурентів на ринку; інформаційний шум; неадекватність стратегії діяльності підприємства результатним значенням; відсутність умов створення цінності для ринку.

Література:

1. Толпежніков Р.О., Толпежнікова Т.Г., Балашов М.І. Формування маркетингового потенціалу підприємства в умовах міжнародних інтеграційних процесів. *Вісник МДУ. Серія: Економіка*. 2018. Вип. 15. С. 7-13.
2. Толпежніков Р.О., Толпежнікова Т.Г., Балашов М.І. Методологічні підходи до управління змінами в стратегії забезпечення потенціалу економічної безпеки промислових підприємств. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. Серія: Економіка*. 2019. Вип. 4 (85). С. 68-72.
3. Толпежніков Р.О., Толпежнікова Т.Г., Балашов М.І. Стратегія проактивного управління фінансово-економічною безпекою господарюючого суб'єкта промисловості. *Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку: національний та регіональний аспект: монографія* / за заг. ред. О.В. Балуської; Донецький державний університет управління. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2020. С. 45-59.